

SCHOENHERSTELLERS

Samenvatting en conclusies

De belangrijkste bevindingen uit recent onderzoek¹ zijn als volgt samen te vatten:

- Ondanks (of dankzij) de kredietcrisis groeit het aantal schoenreparaties, waardoor de omzet in de schoenherstellersbranche toeneemt.
- Het aantal werkzame personen in de branche is licht aan het groeien, ondanks de afname van het aantal ondernemingen in de afgelopen 5 jaar.
- De vergrijzing in de branche vraagt om nieuwe instroom van werknemers en ondernemers.
- De opleiding heeft al een aantal jaar een stabiel aantal van ongeveer 30 leerlingen.

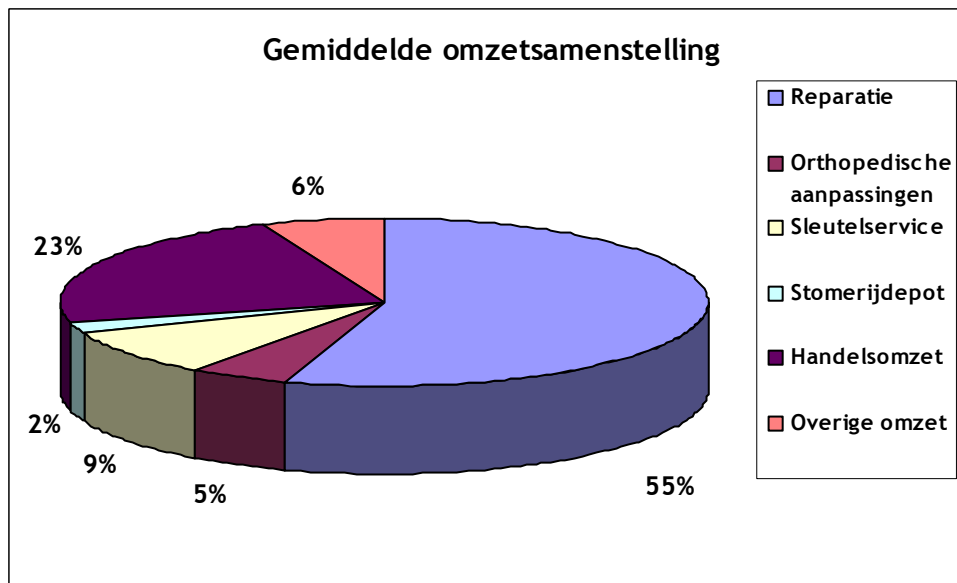
Branche

Stijging van de brancheomzet

De omzet exclusief btw steeg van 87 miljoen euro in 2004 naar 89 miljoen euro in 2005. Er was een duidelijke stijging zichtbaar, waarvan verwacht werd dat hij in 2006 zou uitkomen op 94 miljoen euro.

Een reden van deze omzetsijging is de toenemende vraag naar schoenreparaties. Ondanks de vermindering van het aantal ondernemingen groeit hierdoor toch de omzet.

Figuur 1

Bron: EIM, 2007

Sterke daling van het aantal ondernemingen

Het aantal ondernemingen binnen de schoenherstellersbranche neemt snel af. In 2004 waren er nog 1008 ondernemingen. Daarvan waren er in 2006 nog maar 780 over. Veel eigenaren van schoenherstellersbedrijven gaan met pensioen en overname van het bedrijf vormt een probleem. Deels komt dit door de lage instroom van jonge schoenherstellers. Daarnaast hebben

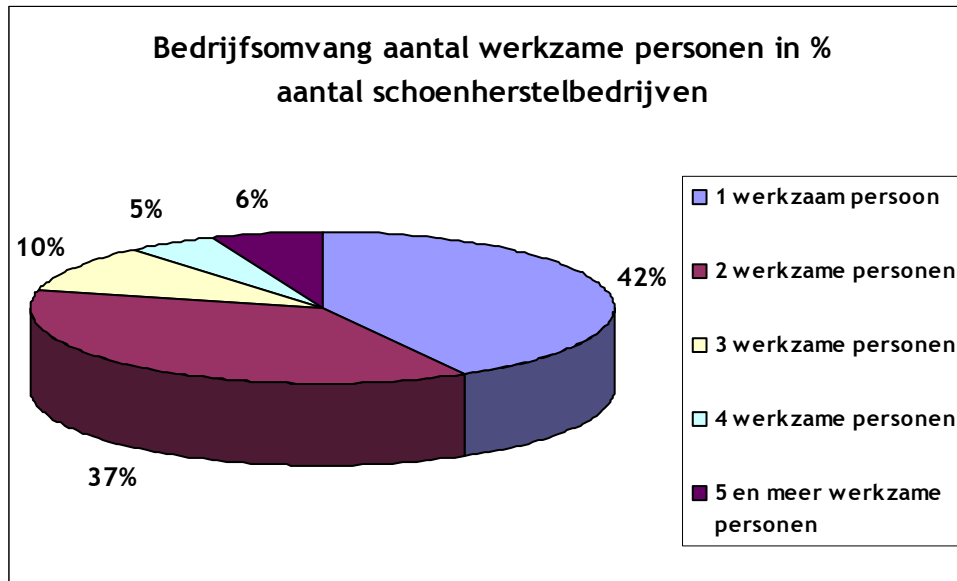
¹ De branchegegevens uit dit hoofdstuk zijn afkomstig van EIM van 2007.

de bedrijven een oude inventaris, een afnemende klantenkring en/of dure huisvesting en om die redenen is het niet interessant om de winkel over te nemen.

Bedrijfsomvang

De schoenherstellersbranche kent veelal kleine bedrijven, zoals in figuur 2 is te zien. Slechts in 6% van de bedrijven werken vijf personen of meer. 42% van bedrijven is een eenmansbedrijf en in 37% van de bedrijven werken twee personen. Dit betekent dat bijna 60% van de in de branche werkzame personen ondernemer is. Naast vakmatige competenties is het dus voor een schoenhersteller ook belangrijk dat hij het ondernemerschap beheerst.

Figuur 2

Bron: EIM, 2007

Samenwerking en brancheverbreiding

Ondanks de sterke daling van het aantal ondernemingen is er toch een stijging van de brancheomzet. Het aantal werkzame personen in de branche is wel gegroeid, de arbeidsproductiviteit is ongeveer gelijk gebleven. Met andere woorden: het aantal ondernemingen is gedaald maar de (gemiddelde) personele bezetting per onderneming is gegroeid.

Een verklaring hiervoor is de samenwerking die schoenherstellers zijn aangegaan met aanverwante disciplines. Schoenherstellersbedrijven werken bijvoorbeeld samen met podologen en orthopedisch-schoentechnische bedrijven. Schoenherstellers voeren steeds vaker zelf (kleine) orthopedische aanpassingen aan confectieschoeisel uit.

Daarnaast neemt het aantal ondernemers dat is gespecialiseerd in het repareren van kwaliteitsschoenen toe. Deze reparaties zijn veelal duurder en de omzet van de schoenhersteller gaat dus omhoog.

Economische recessie

Reparateurs varen wel bij de economische recessie. Met name schoenherstellers zagen hun klandizie eind 2008 stijgen. Klanten vragen vaker of hun schoenen nog reparabel zijn.

Arbeidsmarktsituatie

Werkgelegenheid

Het aantal werkzame personen in de branche is in 2006 gegroeid van 1625 naar 1665 personen. Dit is een groei van ongeveer 2,5%. Parttime werk komt veel voor in de branche, waardoor het totale aantal werknemers geteld in voltijdkrachten neerkomt op 1360 fte.

Tekort aan gekwalificeerde schoenherstellers

Op 1 juni 2009 waren er binnen de schoenherstellersbedrijven tussen de 40 en de 45 vacatures. Dit was een lichte stijging ten opzicht van 1 maart 2009. Toen waren er tussen de 35 en de 40. De recessie en de vergrijzing binnen de branche maken dat de behoefte alleen maar groter wordt.

De Nederlandse Schoenmakers Vereniging (NSV) werft actief nieuwe werknemers door middel van bijvoorbeeld posters "Schoenmakers gezocht". Ook bemiddelt de NSV in personeel via haar website.

Als gevolg van vergrijzing van de schoenherstellers - ondernemers in het bijzonder - enerzijds en de toenemende vraag naar schoenreparaties anderzijds is er een structureel tekort aan gekwalificeerde schoenherstellers ontstaan.

Loopbaanperspectief

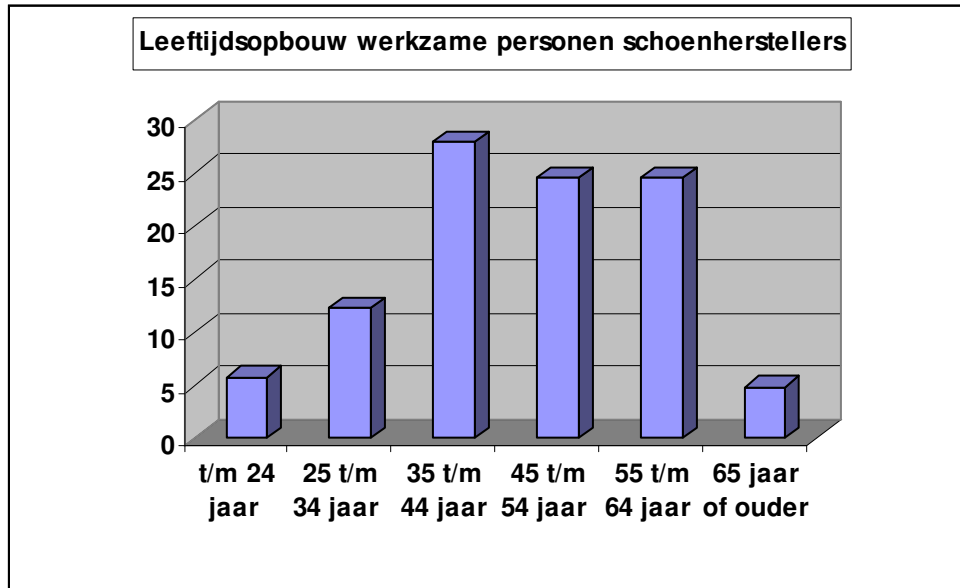
Binnen de schoenherstellersbranche zijn er weinig doorstroommogelijkheden naar andere functies. Bij een groter bedrijf kan een schoenhersteller doorgroeien naar leidinggevende. Daarnaast kan hij ervoor kiezen om zelfstandig ondernemer te worden en een eigen schoenherstellersbedrijf te beginnen. Schoenherstellers kunnen zich specialiseren en hun werkzaamheden uitbreiden met bijvoorbeeld het repareren van kwaliteitsschoenen en het aanbrengen van orthopedische voorzieningen aan confectieschoeisel.

Personeelskenmerken

Schoenherstellen is nog steeds een mannenberoep. Slechts een derde van de in de branche werkzame personen is vrouw.

Ongeveer de helft van de werkzame personen heeft een leeftijd tussen de 25 en 45 jaar. De vergrijzing binnen de branche is hoger dan het landelijk gemiddelde. 54% van de werkzame personen is ouder dan 45 jaar, zoals in figuur 3 zichtbaar wordt. Dit hoge percentage in combinatie met het aantal zzp'ers in de branche maakt dat het voor de branche zeer belangrijk blijft om aandacht te besteden aan nieuwe instroom van jongeren in de branche.

Figuur 3

Bron: EIM, 2007

Onderwijsinformatie

Eén landelijke opleiding

De kwalificatie Schoenhersteller wordt uitgevoerd in het SVGB opleidingscentrum in Nieuwegein, onder licentie van het Koning Willem 1 College in Den Bosch.

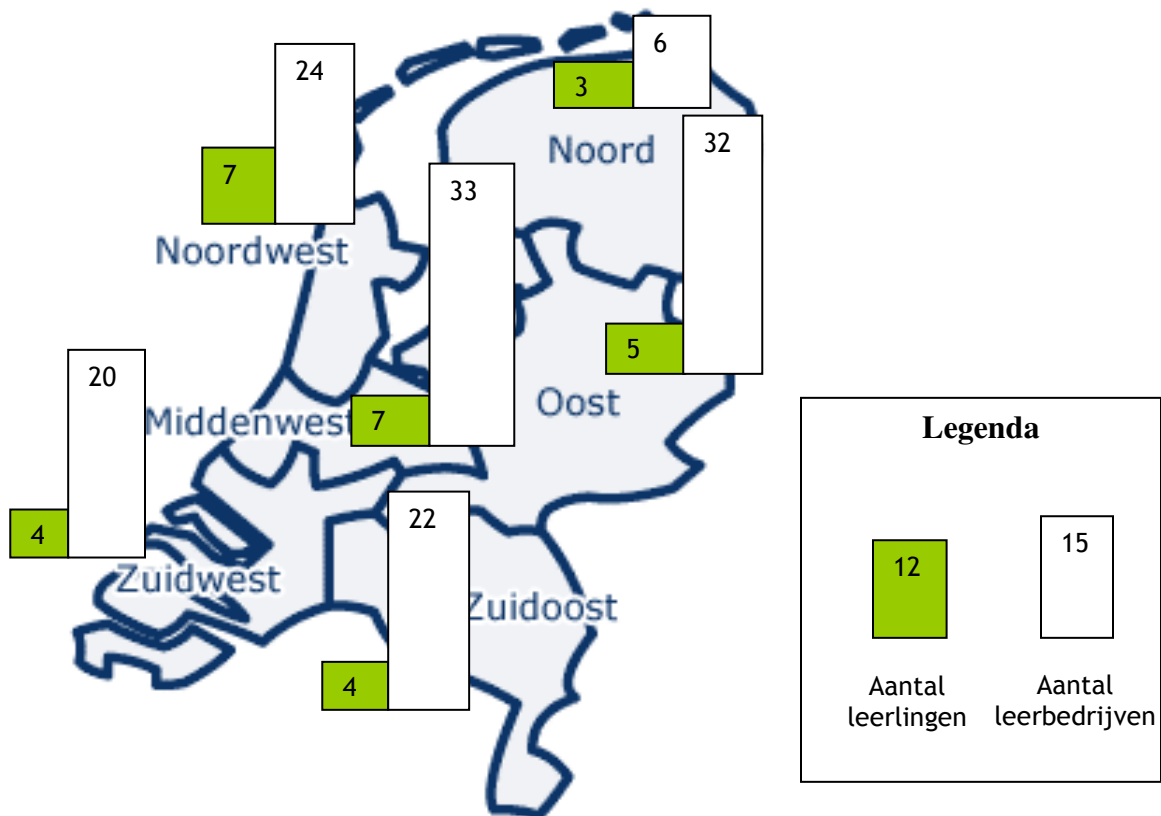
De uitstroom schoenhersteller-ondernemer wordt op dit moment niet uitgevoerd.

Het aanbrengen van orthopedische voorzieningen aan confectieschoeisel is een steeds belangrijker specialisatie voor een deel van de schoenherstellersbedrijven. Dit maakt echter geen deel uit van kwalificatiestructuur en dus van de opleiding schoenhersteller. Wel wordt dit cursorisch aangeboden.

Overzicht leerlingen/leerbedrijven

In onderstaand schema ziet u een overzicht van het aantal leerlingen en het aantal leerbedrijven, weergegeven per CWI-regio.

Figuur 4

Bron: SVGB, 2009

Leerlingenaantal en aantal leerbedrijven gelijk gebleven

Het aantal leerlingen is, na een lichte daling in 2006, in 2007 en 2008 constant gebleven. De meeste leerlingen komen uit middenwest en noordwest. De minste leerlingen komen uit het noorden. Hier zijn ook de minste leerbedrijven. Het totaal aantal leerbedrijven is gelijk gebleven ten opzichte van 2007.

De opleiding tot Schoenhersteller is een bbl-opleiding, wat betekent dat de leerlingen al werkzaam zijn in een bedrijf. Hierdoor zijn er voldoende beroepspraktijkvormingsplaatsen (bpv-plaatsen) in verhouding tot het aantal leerlingen in de branche. Ook voor de nabije toekomst zijn naar verwachting genoeg bpv-plaatsen beschikbaar in elk CWI-district.

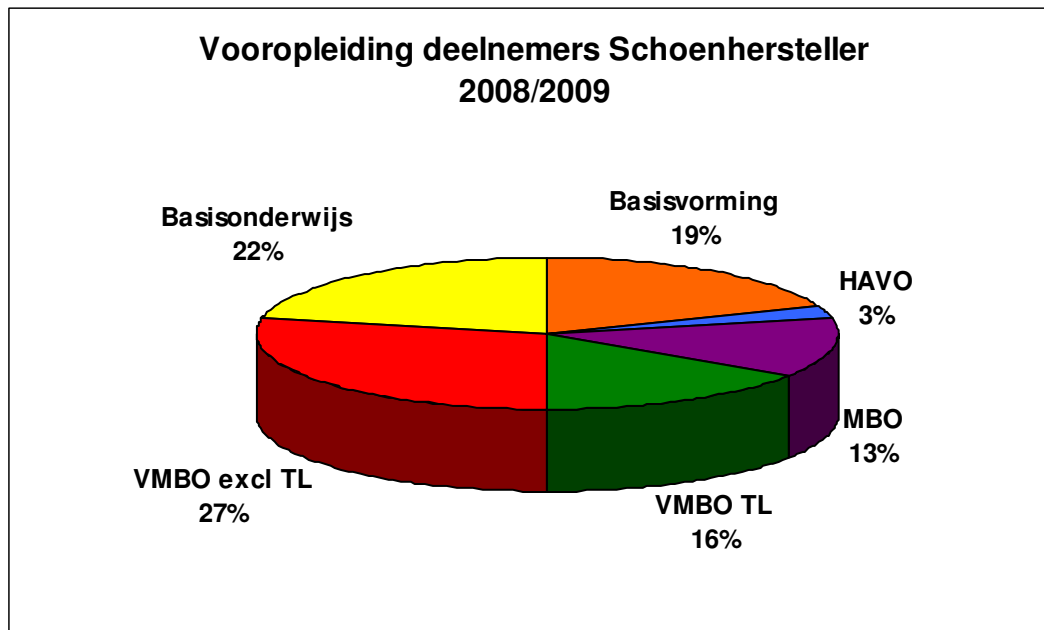
Kenmerken huidige leerlingenpopulatie

91% van de deelnemers aan de opleidingen binnen de schoenherstellersbranche is man. Binnen de gezondheidstechniek is dit het hoogste percentage.

De meeste leerlingen (43%) die instromen binnen de schoenherstellersopleiding hebben een vmbo-vooropleiding. 13% heeft al een opleiding op mbo-niveau achter de rug en 19% de basisvorming. 22% van de leerlingen heeft alleen basisonderwijs achter de rug.

De leerlingen binnen de opleiding tot schoenhersteller zijn jong in verhouding met de overige SVGB-beroepen. De helft van de leerlingen is 19 jaar of jonger. Deze leeftijd is wel vergelijkbaar met de leeftijd van mbo-leerlingen in het algemeen.

Figuur 5

Bron: CFI, 2009

Zoals in tabel 1 is af te lezen is het aantal gediplomeerde schoenherstellers het afgelopen kalenderjaar fors afgenomen ten opzichte van 2007. Dit komt vooral doordat het kalenderjaar 2007 een zeer hoge uitschieter is geweest.

Tabel 1 gediplomeerde uitstroom schoenherstellers

	2005	2006	2007	2008
Niveau 2	13	9	23	12

Bron: CFI, 2009

Bijlagen hoofdstuk schoenherstellers

Tabel 1 Leerlingaantallen schoenherstellers naar DWI- district in de afgelopen jaren

	Niveau 2			
	2005	2006	2007	2008
Midden-West	10	7	7	9
Noord	7	4	3	2
Noord-West	3	2	7	7
Oost	6	8	5	9
Zuid-Oost	6	8	4	3
Zuid-West	3	2	4	2
Onbekend/buitenland			1	
Totaal	35	31	31	32
waarvan	35 BBL 0 BOL	31 BBL 0 BOL	31 BBL 0 BOL	32 BBL 0 BOL

Bron: CFI, 2009

Tabel 2 Leerbedrijfaantallen schoenhersteller schooljaar 2008/2009 uitgesplitst naar CWI-district

	Aantal
Midden-West	33
Noord	6
Noord-West	24
Oost	32
Zuid-Oost	22
Zuid-West	20
Totaal	137

Bron: SVGB, 2009

Bronverwijzingen

Onderzoeksrapporten

- EIM (2007). *Structuuronderzoek Schoenherstellersbedrijven 2007*. EIM, Zoetermeer

Vakbladen

- Schoenvisie

Internetsites

- www.schoenmaker.nl
- Diverse websites van kranten voor actuele informatie over de economische recessie.